

Plan

- 1 Sammendrag: Lineær algebra og vektorregning
- 2 Eksamen ELE3719 fra 05/2022

① Oppsummering: Lineær algebra og vektorregningGrunnleggende

- løse lineære systemer via Gauss-eliminering
- regne ut determinant og invers matrise
- regne med vektorer (lineær kombinasjoner, inereprodukt, lengde)
- regne med matriser (lineær kombinasjoner, matrise multiplikasjon, transponering)

Vektorrom / Lineære underrom

$V = \text{span}(\underline{v}_1, \underline{v}_2, \dots, \underline{v}_r)$: alle lin. komb.
 $c_1 \underline{v}_1 + c_2 \underline{v}_2 + \dots + c_r \underline{v}_r$
 av vektorene

lineært underrom
(vektorrom)

- lineær uavhengighet: $\{\underline{v}_1, \dots, \underline{v}_r\}$ lin. uavh.

$(\underline{v}_1 | \underline{v}_2 | \underline{v}_3 | \dots | \underline{v}_r) = A \iff x_1 \underline{v}_1 + x_2 \underline{v}_2 + \dots + x_r \underline{v}_r = \underline{0}$
 har kun triviell løsning

har pivot i hver kolonne

- basis for V : en mengde av vektorer som utspenner V og er lineart uavhengige.

Hvis $V = \text{span}(v_1, \dots, v_r)$ og vi finner en trappet form for $A = (v_1 | v_2 | \dots | v_r)$,
 da dommer vektorene ved pivot en basis for V .

- dimensjonen til V : antall vektorer i en basis

Eks: $v_1 = \begin{pmatrix} 1 \\ 2 \\ 1 \end{pmatrix}$ $v_2 = \begin{pmatrix} 2 \\ -1 \\ 3 \end{pmatrix}$ $v_3 = \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \\ -1 \end{pmatrix}$ $v_4 = \begin{pmatrix} 2 \\ 0 \\ 5 \end{pmatrix}$

$$V = \text{span}(v_1, v_2, v_3, v_4)$$

Basis: $A = \left(\begin{array}{cccc|c} 1 & 2 & 1 & 2 & -2 \\ 2 & -1 & 1 & 0 & \\ 1 & 3 & -1 & 5 & \end{array} \right) \xrightarrow{-2} \rightarrow \left(\begin{array}{cccc|c} 1 & 2 & 1 & 2 & \\ 0 & -5 & -1 & -4 & \\ 0 & 1 & -2 & 3 & \end{array} \right) \updownarrow$

$$\rightarrow \left(\begin{array}{cccc|c} 1 & 2 & 1 & 2 & \\ 0 & 1 & -2 & 3 & \\ 0 & -5 & -1 & -4 & \end{array} \right) \xrightarrow{5} \rightarrow \left(\begin{array}{cccc|c} 1 & 2 & 1 & 2 & \\ 0 & 1 & -2 & 3 & \\ 0 & 0 & -11 & 11 & \end{array} \right)$$

$\Rightarrow \{v_1, v_2, v_3\}$ basis for V . $V = \text{span}(v_1, v_2, v_3)$
 $v_4 = c_1 v_1 + c_2 v_2 + c_3 v_3$ $\dim V = 3$

Eks: løsninger av $A \cdot x = 0$: $W = \{x \mid Ax = 0\}$

$$A = \left(\begin{array}{cccc|c} 1 & 2 & 1 & 2 & \\ 2 & -1 & 1 & 0 & \\ 1 & 3 & -1 & 5 & \end{array} \right) \rightarrow \dots \rightarrow \left(\begin{array}{cccc|c} 1 & 2 & 1 & 2 & \\ 0 & 1 & -2 & 3 & \\ 0 & 0 & -11 & 11 & \end{array} \right) \begin{array}{l} x_1 + 2x_2 + x_3 + 2x_4 = 0 \\ x_2 - 2x_3 + 3x_4 = 0 \\ -11x_3 + 11x_4 = 0 \end{array}$$

$x_3 = x_4$ $x_2 - 2x_4 + 3x_4 = 0$ $x_1 + 2(-x_4) + x_4 + 2x_4 = 0$ x_4 fri

$x_2 + x_4 = 0$ $x_1 = -x_4$
 $x_2 = -x_4$

$$\left. \begin{array}{l} x_1 = -x_4 \\ x_2 = -x_4 \\ x_3 = x_4 \\ x_4 \text{ fri} \end{array} \right\} X = \begin{pmatrix} -x_4 \\ -x_4 \\ x_4 \\ x_4 \end{pmatrix} = x_4 \cdot \begin{pmatrix} -1 \\ -1 \\ 1 \\ 1 \end{pmatrix} = x_4 \cdot \underline{w}, \quad \underline{w} = \begin{pmatrix} -1 \\ -1 \\ 1 \\ 1 \end{pmatrix}$$

$W = \text{span}\{\underline{w}\}$

Basis: $\{\underline{w}\}$
 $\dim W = 1$

② Ekstraen, Oppg I:

a) $\begin{pmatrix} 1 & 3 & 0 \\ 0 & 8 & 2 \\ 0 & 0 & 6 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$ $\{u_1, u_2, u_3\}$ lin uavh

$$\begin{pmatrix} 1 & 3 & 0 \\ 2 & -5 & 2 \\ -6 & 15 & 0 \\ 0 & 0 & 4 \end{pmatrix} \rightarrow \begin{pmatrix} 1 & 3 & 0 \\ 2 & -5 & 2 \\ 0 & 0 & 4 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \rightarrow \begin{pmatrix} 1 & 3 & 0 \\ 0 & 0 & 2 \\ 0 & 0 & 4 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \xrightarrow{-4/6}$$

$$\rightarrow \begin{pmatrix} 1 & 3 & 0 \\ 0 & 0 & 6 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \quad \{u_3, u_4, u_5\} \quad \underline{\text{ikke lin uavh}}$$

$x_1 u_1 + x_2 u_2 + \dots + x_5 u_5 = 0$

$$\begin{pmatrix} 1 & 3 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 8 & 2 & -5 & 2 \\ 0 & 0 & 6 & 15 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 4 \end{pmatrix}$$

x_4 fri $4x_5 = 0 \quad x_5 = 0$
 $-6x_3 + 15x_4 = 0 \quad x_3 = \frac{15}{6}x_4 = \frac{5}{2}x_4$
 $8x_2 + 2x_3 - 5x_4 + 2x_5 = 0$
 $8x_2 = -5x_4 + 5x_4 - \dots \quad x_2 = 0$
 $x_1 + 3x_2 = 0 \quad x_1 = 0$

Løsning: $X = \begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ 5x_4/2 \\ x_4 \\ 0 \end{pmatrix} = x_4/2 \cdot \begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ 5 \\ 2 \\ 0 \end{pmatrix}$

b) Basis for $\text{Span}(u_1, u_2, u_3, u_4)$: $\{u_1, u_2, u_3\}$

$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 8 & 2 & -5 \\ 0 & 0 & -6 & 15 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

Dimensjonen til $\text{Span}(u_1, u_2, u_3, u_4, u_5) = 4$
 siden $\{u_1, u_2, u_3, u_4\}$ basis

Auger on: $\text{Span}(u_1, u_2, u_3) = \text{Span}(u_2, u_4, u_5)$ }

~~vet: $\text{Span}(u_1, u_2, u_3) = \text{Span}(u_1, u_2, u_3, u_4)$~~

~~Hvis u_5 er med i $\text{Span}(u_1, u_2, u_3) = \text{Span}(u_1, u_2, u_3, u_4)$
 \uparrow $\dim = 3$ \uparrow $\text{Span}(u_1, u_2, u_3, u_4, u_5)$
 \uparrow $\dim = 4$~~

~~Dette er unntvist; så de to lineære underrommene er ikke like.~~

$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 8 & 2 \\ 0 & 0 & -6 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix} \dim V_1 = 3$$

$$V_1 = \text{span}(u_1, u_3, u_5)$$

$$\dim V_2 = 3 \quad \begin{pmatrix} 8 & 0 & 0 \\ -5 & 2 & -5 \\ 15 & 0 & 15 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

$$V_2 = \text{span}(u_2, u_4, u_5)$$

$V_3 = \text{span}(u_1, u_2, u_3, u_4)$
 $\dim V_3 = 4$ } u_2 ikke med i $V_1 \Rightarrow \underline{V_1 \neq V_2}$

Oppsummering fortsatt:Eigenverdier / egenvektorer A
 $n \times n$

$$A\underline{x} = \lambda \underline{x} \quad (*)$$

$$\stackrel{\mathbb{R}}{\implies} (A - \lambda I)\underline{x} = \underline{0}$$

 λ eigenverdi hvis (*) har ubetrivelige løsn.

Metode: $\det(A - \lambda I) = 0$

\underline{x} eigenvektor: $A\underline{x} = \lambda \underline{x}$

$E_\lambda = \{ \underline{x} : A\underline{x} = \lambda \underline{x} \}$ eigenrom

 A diagonaliserbar: $P^{-1}AP = D$ diagonal for en invertibel matrise P \iff det fins en basis for \mathbb{R}^n av baser av egenvektorer for A (i.e. n lin. uavhengige egenvektorer)

$$P = (\underline{v}_1 | \underline{v}_2 | \dots | \underline{v}_n) \quad D = \begin{pmatrix} \lambda_1 & & 0 \\ & \lambda_2 & \\ 0 & & \ddots \\ & & & \lambda_n \end{pmatrix}$$

 A symmetrisk: A diagonaliserbar

Vi har $\lambda_1 \lambda_2 \dots \lambda_n = \det(A)$

$\lambda_1 + \lambda_2 + \dots + \lambda_n = \text{tr}(A)$

 A symmetrisk \iff $P^{-1}AP = D$ der P er en ortogonal matrise
(A ortogonal diag.)

P ortogonal: $P^{-1} = P^T$

Kvadratiske funksjoner:

$$f(x_1, x_2, \dots, x_n) \Rightarrow f(\underline{x}) = \underbrace{\underline{x}^T}_{\text{grad 2}} A \underline{x} + \underbrace{B}_{\text{grad 1}} \underline{x} + \underbrace{C}_{\text{grad 0}}$$

kvadratisk funksjon
(polynom av grad 2)

Stasjonære punkt:

$$f'(\underline{x}) = 2A\underline{x} + B^T = \underline{0}$$

Kvadratisk form:

$$q(\underline{x}) = \underline{x}^T A \underline{x}$$

(A symmetrisk)

A / q indefinit
ellers

stasjonære punkt
er sadelpunkt

A / q pos. definit.

$$q(\underline{x}) \geq 0 \text{ for alle } \underline{x}$$

$\lambda_1, \dots, \lambda_n \geq 0$
(eigenverdier til A)

stasjonære punkt er
globale min

neg. definit

$$q(\underline{x}) \leq 0$$

$\lambda_1, \dots, \lambda_n \leq 0$

stasjonære punkt er
globale max

Eksemen, Oppg 2:

$$f(x_1, x_2, x_3) = \frac{-5x_1^2 - 5x_2^2 - 5x_3^2 + 6x_1x_2 + 8x_2x_3}{+ 8x_1 - 6x_3 + 2017}$$

a) $f(\underline{x}) = \underline{x}^T A \underline{x} + B \underline{x} + C$ $\underline{x} = \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{pmatrix}$

$$A = \begin{pmatrix} -5 & 3 & 0 \\ 3 & -5 & 4 \\ 0 & 4 & -5 \end{pmatrix} \quad B = (8 \ 0 \ -6) \quad C = (2017)$$

b) Ker. Wkn: $|A - \lambda I| = 0$

$$\begin{vmatrix} -5-\lambda & 3 & 0 \\ 3 & -5-\lambda & 4 \\ 0 & 4 & -5-\lambda \end{vmatrix} = 0$$

$$-\lambda^3 - 15\lambda^2 - 50\lambda = 0$$

Sett inn $\lambda = 0, -5, -10$.

$$(-5-\lambda) \cdot [(-5-\lambda)^2 - 4^2] - 3 [3(-5-\lambda) - 4 \cdot 0] = 0$$

$$\underline{(-5-\lambda)} \cdot [\lambda^2 + 10\lambda + 9] - 9 \underline{(-5-\lambda)} = 0$$

$$(-5-\lambda) \cdot [\lambda^2 + 10\lambda + 9] = 0$$

$$(-5-\lambda) (\lambda^2 + 10\lambda) = 0$$

$$\underline{\underline{- (\lambda+5) \cdot \lambda \cdot (\lambda+10) = 0}} \quad \Rightarrow \lambda = -5, \lambda = 0, \lambda = -10$$

Vis at $\lambda = -5, -10, 0$ er egenverdier til A .

c) $P^T A P = D$ med P ortogonal: $P = (\underline{v}_1 | \underline{v}_2 | \underline{v}_3)$

$\{\underline{v}_1, \underline{v}_2, \underline{v}_3\}$ lin.

$\underline{\lambda=0}$: $\begin{pmatrix} -5 & 3 & 0 \\ 3 & -5 & 4 \\ 0 & 4 & -5 \end{pmatrix} \underline{x} = \underline{0}$ $\underline{v}_1 = \begin{pmatrix} 3 \\ 5 \\ 4 \end{pmatrix}$ $\|\underline{v}_1\| = \sqrt{50} = 5\sqrt{2}$ Ulike egenvektorer for A , og en ortonomel mengde

$\underline{\lambda=-5}$: $\begin{pmatrix} 0 & 3 & 0 \\ 3 & 0 & 4 \\ 0 & 4 & 0 \end{pmatrix} \underline{x} = \underline{0}$ $\underline{v}_2 = \begin{pmatrix} 4 \\ 0 \\ -3 \end{pmatrix}$ $\|\underline{v}_2\| = 5$ $D = \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 0 & -5 & 0 \\ 0 & 0 & -10 \end{pmatrix}$

$\underline{\lambda=-10}$: $\begin{pmatrix} 5 & 3 & 0 \\ 3 & 5 & 4 \\ 0 & 4 & 5 \end{pmatrix} \underline{x} = \underline{0}$ $\underline{v}_3 = \begin{pmatrix} 3 \\ -5 \\ 4 \end{pmatrix}$ $\|\underline{v}_3\| = \sqrt{50} = 5\sqrt{2}$ $P = \begin{pmatrix} 3 & 4 & 3 \\ 5 & 0 & -5 \\ 4 & -3 & 4 \end{pmatrix}$

$$\underline{v}_1 \cdot \underline{v}_2 = 0$$

$$\underline{v}_1 \cdot \underline{v}_3 = 0$$

$$\underline{v}_2 \cdot \underline{v}_3 = 0$$

Hvis A er symmetrisk så er egenvektorer fra ulike egenrom alltid ortogonale.

Ortonormal: $\underline{v}_1' = \frac{1}{\sqrt{50}} \begin{pmatrix} 3 \\ 5 \\ 4 \end{pmatrix}$ $\underline{v}_2' = \frac{1}{5} \begin{pmatrix} 4 \\ 0 \\ -3 \end{pmatrix}$ $\underline{v}_3' = \frac{1}{\sqrt{50}} \begin{pmatrix} 3 \\ -5 \\ 4 \end{pmatrix}$

$P = \begin{pmatrix} 3/\sqrt{50} & 4/5 & 3/\sqrt{50} \\ 5/\sqrt{50} & 0 & -5/\sqrt{50} \\ 4/\sqrt{50} & -3/5 & 4/\sqrt{50} \end{pmatrix}$ $D = \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 0 & -5 & 0 \\ 0 & 0 & -10 \end{pmatrix}$

d) Stasj. pkt: $f(\underline{x}) = \underline{x}^T A \underline{x} + B \underline{x} + C$

$$f'(\underline{x}) = 2A \underline{x} + B^T = \underline{0}$$

$$2A \underline{x} = -B^T$$

$$\underline{A} \underline{x} = -\frac{1}{2} B^T$$

$$\begin{pmatrix} -5 & 3 & 0 \\ 3 & -5 & 4 \\ 0 & 4 & -5 \end{pmatrix} \cdot \underline{x} = \begin{pmatrix} -4 \\ 0 \\ 3 \end{pmatrix}$$

$$\left(\begin{array}{ccc|c} -5 & 3 & 0 & -4 \\ 3 & -5 & 4 & 0 \\ 0 & 4 & -5 & 3 \end{array} \right) \cdot 5 \rightarrow \left(\begin{array}{ccc|c} -5 & 3 & 0 & -4 \\ 15 & -25 & 20 & 0 \\ 0 & 4 & -5 & 3 \end{array} \right) \begin{array}{l} \uparrow 3 \\ \downarrow 3 \end{array}$$

$$\rightarrow \left(\begin{array}{ccc|c} -5 & 3 & 0 & -4 \\ 0 & -16 & 20 & -12 \\ 0 & 4 & -5 & 3 \end{array} \right) \cdot 4 \rightarrow \left(\begin{array}{ccc|c} -5 & 3 & 0 & -4 \\ 0 & 4 & 5 & -4 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{array} \right)$$

$$-4x_2 + 5x_3 = -3$$

$$\frac{-4x_2}{-4} = \frac{-3 - 5x_3}{-4}$$

$$x_2 = \frac{3}{4} + \frac{5}{4}x_3$$

$$x_3 \text{ fri}$$

$$-5x_1 + 3\left(\frac{3}{4} + \frac{5}{4}x_3\right) = -4 \quad | \cdot 4$$

$$-20x_1 + 9 + 15x_3 = -16$$

$$\frac{-20x_1}{-20} = \frac{-25 - 15x_3}{-20}$$

$$x_1 = \frac{5}{4} + \frac{3}{4}x_3$$

Stasj. pkt: $\left(\frac{5}{4} + \frac{3}{4}t, \frac{3}{4} + \frac{5}{4}t, t \right)$

A neg. semidefn.

\Rightarrow globale maks-pkt

siden $\lambda_1, \lambda_2, \lambda_3 \leq 0$

" " "
0 -5 -10

e) $t=0$ gir $\underline{x}^* = (5/4, 3/4, 0) = \frac{1}{4} \cdot (5, 3, 0)$ som et av de
 stasjonære punktene. Siden alle stasjonære punkter er maks. punkt,
 har alle samme verdi:

$$\begin{aligned}
 f_{\max} &= f\left(\frac{1}{4}(5, 3, 0)\right) = \left(\frac{1}{4}\right)^2 \cdot (5 \ 3 \ 0) \begin{pmatrix} -5 & 3 & 0 \\ 3 & -5 & 4 \\ 0 & 4 & -5 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 5 \\ 3 \\ 0 \end{pmatrix} \\
 &\quad + \left(\frac{1}{4}\right) \cdot (8 \ 0 \ -6) \begin{pmatrix} 5 \\ 3 \\ 0 \end{pmatrix} + (2017) \\
 &= \frac{1}{16} \cdot (-125 - 45 + 90) + \frac{1}{4}(40) + 2017 \\
 &= -\frac{80}{16} + \frac{40}{4} + 2017 = -5 + 10 + 2017 = \underline{2022}
 \end{aligned}$$

Antall løsn. for $f(\underline{x})=k$: Nivåkurven i høyde k

$k > 2022 = f_{\max}$: $f(\underline{x})=k$ har ingen punkter

$k = 2022 = f_{\max}$: $f(\underline{x})=k$ er alle maksimumspunktene
 = stasjonære punkt = $(\frac{5}{4} + \frac{3}{4}t, \frac{3}{4} + \frac{5}{4}t, t)$,
 dvs. uendelig mange punkter (en linje)

$k < 2022 = f_{\max}$:

$$f(\underline{x}) = \underline{x}^T A \underline{x} + B \underline{x} + C = k$$

Ortogonal diag.:

$$\underline{u}^T D \underline{u} + B P \underline{u} + C = k$$

$\underline{x} = P \underline{u}$ gir

$$0 \cdot u_1^2 - 5u_2^2 - 10u_3^2 - 10u_2 + 2017 = k$$

i) $\underline{x}^T A \underline{x} = (P \underline{u})^T A (P \underline{u})$

$$-5(u_2+1)^2 - 10u_3^2 = k - 2017 - 5$$

$$= \underline{u}^T P^T A P \underline{u}$$

$$-5(u_2+1)^2 - 10u_3^2 = k - 2022$$

$$= \underline{u}^T D \underline{u} = \lambda_1 u_1^2 + \lambda_2 u_2^2 + \lambda_3 u_3^2$$

$$5(u_2+1)^2 + 10u_3^2 = 2022 - k > 0$$

ii) $B \underline{x} = B P \underline{u}$ må regnes ut:

$$\boxed{\frac{5(u_2+1)^2}{2022-k} + \frac{10u_3^2}{2022-k} = 1}$$

$$(-8 \ 0 \ 6) \cdot \begin{pmatrix} 3/\sqrt{50} & 1/5 & 3/\sqrt{50} \\ 3/\sqrt{50} & 0 & -5/\sqrt{50} \\ 4/\sqrt{50} & -3/5 & 4/\sqrt{50} \end{pmatrix}$$

$k < 2022$: ellipse, senter $(-1, 0)$

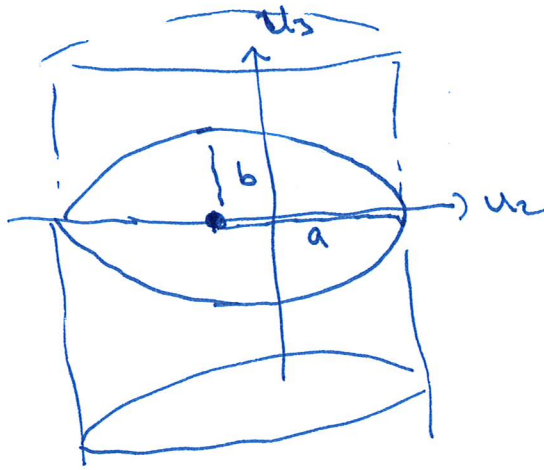
~~uendelig mange punkter~~ i (u_2, u_3) -pl.

$$= \frac{1}{\sqrt{50}} \cdot (0 \ -50\sqrt{2} \ 0) = \underline{(0 \ -10 \ 0)}$$

u_1 : fri

uendelig mange punkter

$k < 2022$;

$$\frac{(u_2+1)^2}{(2022-k)/5} + \frac{u_3^2}{(2022-k)/10} = 1$$

Halvaksler: $a = \sqrt{\frac{2022-k}{5}}$

$$b = \sqrt{\frac{2022-k}{10}}$$

∴ (u_2, u_3) -planet

u_1 : fri $\Rightarrow f(x) = k$ blir
en elliptisk sylinder
∴ (u_1, u_2, u_3) -
koordinatsystemet.
når $k < 2022$

Uendelig mange pkt